

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף שפות
הפיקוח על הוראת העברית ביסודי

קריאה דיאלוגית מונחית של ספר בכיתה

תוכנית הוראה לכיתות ג
לקריאה דיאלוגית של הספרים:

אור נגד פז, תחרות הספורט הגדולה
נועה הלוחמת הקטנה



פיתוח והובלה של התוכנית: ד"ר לימור קולן, מפמ"ר עברית בגיל הרך וביסודי

פיתוח יחידות ההוראה: ד"ר יעל שגב, מדריכה ארצית, צוות הפיקוח על הוראת העברית

ביסודי, המזכירות הפדגוגית, אגף שפות

ייעוץ פדגוגי: שרית תורג'מן יפה, מרכזת SEL בתחומי הדעת, שפ"י והמזכירות הפדגוגית

תשפ"ד 2024

עמודים

תוכן עניינים

4	<u>הקדמה</u>
5	<u>יחידות הוראה</u>
6	<u>אור נגד פז, תחרות הספורט הגדולה, מאת דנה אלעזר־הלוי</u>
28	<u>נועה הלוחמת הקטנה, מאת אריק זהבי</u>
45	<u>העשרה: הפרעוש, סיפורו המדהים של ליאו מסי, מאת מייקל פראט</u>
46	<u>פעילות מסכמת – פעילות ספורטיבית מהנה</u>

קריאה דיאלוגית מונחית של ספרים עם התלמידים בכיתה

הקדמה

קריאה דיאלוגית מונחית של ספרים עם תלמידים בכיתה היא חלק מתוכנית הלימודים להוראת הספרות ולקידום האוריינות הלשונית. התוכנית כוללת שגרות של קריאה מונחית של ספרים מומלצים לילדים. ומטרותיה הן:

- * הנאה מקריאה של ספרים ועידוד קריאה
- * פיתוח כישורי השיח וההבעה: דיאלוגיות בשיחה ושיח מורחב
- * הרחבת אוצר מילים וידע לשוני
- * קידום שטף קריאה והבנת הנקרא
- * עידוד כתיבה
- * הרחבת ידע תוכן וסקרנות אוריינית
- * טיפוח ההון התרבותי

הספרים מעמיקים את ההיכרות של הילדים עם עצמם ועם עולמם ובה בעת מרחיבים את אופקיהם. כיוון שהסיפורים עוסקים גם ביחסים בינאישיים ובסוגיות ערכיות, ניתן לקדם באמצעותם למידה חברתית-רגשית – לפתח מודעות עצמית, הבנה חברתית, אמפתיה וערכים.

הקריאה המונחית מבוססת על הגישה הדיאלוגית בהוראה ומעמידה במרכז המפגש עם הספר את השיח הדיאלוגי – בין הילדים לסיפור, בין הילדים למורה ובין הילדים לבין עצמם. המורה המנחה את הקריאה של הספר ממלא תפקיד של סוכן שיח. כקורא מנוסה ומיומן, הוא מאתר הזדמנויות לשיח ויוזם אותו באופן מכוון – במהלך הקריאה ולאחריה.

[להרחבה ראו [קריאה דיאלוגית של ספרי ילדים ונוער – מודל הוראה הוליסטי, הנחיות](#)]

ודגשים

קריאה דיאלוגית מונחית של ספרים

יחידת הוראה לכיתות ג

תוכנית ההוראה מציעה סדרה של מפגשים אורייניים שבהם קוראים ספרים עם הילדים. נצא למסע ספרותי ולמפגשים מרגשים דרך סיפורים ודמויות מעוררות השראה. דרך הסיפורים שנבחרו ילמדו הילדים על הצבת מטרות, על נחישות, על התמדה, על מקורות לבניית חוסן ועל הגשמה עצמית.

לרשותכם שתי יחידות שפותחו לספרים **אור נגד פז, תחרות הספורט הגדולה** והספר **נועה הלוחמת הקטנה**. הספרי והפעילויות הנלוות לקריאה הדיאלוגית הותאמו לכיתה ג. להעשרה מומלץ גם להקריא את הספר **הפרעוש, סיפורו המדהים של ליאו מסי**. נחתום את המסע הספרותי בפעילות ספורטיבית מהנה. למידה מהנה!

ספרי הקריאה

שם הספר	הוצאה	גרסה דיגיטלית
אור נגד פז, תחרות הספורט הגדולה מאת דנה אלעזר-הלוי	הוצאת אחוזת בית ידיעות ספרים	גרסה דיגיטלית – בתשלום גרסה קולית – בתשלום
נועה הלוחמת הקטנה מאת אריק זהבי	הוצאת כנרת זמורה דביר	גרסה דיגיטלית – בתשלום
העשרה		
הפרעוש, סיפורו המדהים של ליאו מסי מאת מייקל פראט	הוצאת כתר	גרסה דיגיטלית – בתשלום

אור נגד פז, תחרות הספורט הגדולה

מאת: דנה אלעזר-הלוי

ידיעות אחרונות, ספרי חמד, אחוזת בית הוצאה לאור, 2020

תקציר

בישוב אורפז יש שני בתי ספר: בית הספר "אור" ובית הספר "פז". האורניקים מבית הספר "אור" לא אוהבים את הפזניקים מבית הספר "פז". בכל שנה בתחילת השנה מתקיימת תחרות ספורט שנתית שבה מתחרים ילדי בית הספר "אור" נגד ילדי בית הספר "פז". בתחרות הזאת הפזניקים תמיד מנצחים, כל שנה. אבל הפעם לאורניקים יש רעיון חדש ומסעיר. אולי השנה דווקא הם ינצחו? אבל איך? איך מנצחים את הפזניקים החזקים והערמומיים?



הספר **אור נגד פז, תחרות הספורט הגדולה** הוא ספר ראשון בסדרת הספרים **אור נגד פז**.

תיאור הפעילות

יחידת ההוראה העוסקת בספר **אור נגד פז** כוללת שלב של קריאה דיאלוגית שיתופית ופעילויות בעקבות הקריאה. להלן מבנה יחידת ההוראה:

1. פעילות טרום-קריאה
2. הנחיות לקריאה דיאלוגית של הספר
3. קריאה חוזרת והעמקה בסיפור
4. הצעות לפעילויות בעקבות הקריאה – מגוון פעילויות לבחירה

אור נגד פז, תחרות הספורט הגדולה

קריאה דיאלוגית מונחית

חומרי הוראה ולמידה	הצעות לפעילויות
8 כרטיסים "חפש את הספר" – קישור לפורטל הנחיות למשחק "חפש את הספר" – קישור לפורטל	<u>פעילות טרום-קריאה</u> פעילות טרום הקריאה נועדה לעורר בילדים סקרנות, עניין וציפייה לקראת המפגש עם הספר. להלן שתי הצעות לפעילות טרום-קריאה: <u>הצעה 1 – חפש את הספר</u> הפעילות מבוססת על המשחק "חפשו את המטמון". הילדים אוספים רמזים על הסיפור בדרך של משחק והופכים להיות מעורבים בגילוי הספר ובחשיפת פרטים על אודותיו. המורה ימלא את דפי המשחק בהתאם לספר. יבחר את המקום שבו הוא מטמין כל כרטיס. הילדים יצאו לחפש את המטמון. לדוגמה: מומלץ להחביא מדליה ו/או גביע של זכיה בתחרות ספורט. כדאי להחביא משרוקית שתרמוז על אולם הספורט כעל מקום מרכזי בסיפור.

	
	ניתן להחביא פריט לבוש ספורטיבי על מנת לרמוז על המחויבות והתחרותיות של חברי הקבוצה. הצעה 2 – <u>מכירים דמות</u> הפעילות מזמנת מפגש מומחז עם דמות מרכזית בסיפור כדי לעורר סקרנות וציפייה לקראת הקריאה. הדמות תוצג באופן תיאטרלי על-ידי המורה. ננחה את הילדים לשאול את הדמות שהם פוגשים שאלות בנושאים המסקרנים אותם. אפשר להיעזר בשאלות שפותחות במילים אלו: מה, מי, למה, מדוע, כמה, איך, היכן, איפה, כיצד, מתי, אילו, איזה, האם... אפשר לחלק את הילדים לזוגות, ולבקש שכל כל זוג יעלה יחד את השאלות שבנושאים המסקרנים אותו, וירשום אותן על גבי הדף המעוצב. <u>הנחיה:</u> תכננו יחד שאלות שתפנו לדמות שבעזרתן תגלו מיהי הדמות לדוגמה: מה שמך? האם אתה אדם, חיה או משהו אחר? האם אתה בן או בת? מה גילך? מה אתה אוהב לעשות? איך אתה קשור לסיפור?
1. עותקים של הספר כמספר הילדים או לקריאה בזוגות. חשוב שהתלמידים יוכלו לעיין בספר בזמן ההקראה. 2. מסמך "קריאה דיאלוגית, מודל הוראה הוליסטי – הנחיות ודגשים". 3. מניפת הרגשות יכולה ללוות את מהלך הקריאה ולהעשיר את אוצר מילות הרגש. מצורף	הנחיות לקריאה דיאלוגית של הספר הספר מחולק ל-42 פרקים קצרים בני 3-5 עמודים כל אחד. אפשר לקרוא בכל יום 3-4 פרקים ולהקדיש זמן לשיח ולפעילויות המזמנות עיבוד של הספר בדרכים חווייתיות - ביצירה, בכתביה ובחקר. כמו כן, רצוי להשאיר זמן לפעילויות מסכמת ולפרידה מהספר.

קישור להסבר והנחיות איך ליצור מניפת רגשות. 1. דפי חברותא יכולים לסייע ביצירת שיח משמעותי בין הילדים על האיוורים בספר. עותק של דף החברותא מצורף בעמוד 33. 2. מפת הקשרים בין הדמויות השונות יכולה ללוות את מהלך הקריאה ולסייע בניתוח הקשרים והיחסים בין הדמויות, וזאת באמצעות הצגה גרפית של הקשרים ביניהן.	הנחיות גנריות 1. הקריאה אינה רציפה, ורצוי שהיא תשולב בעצירות קלות לשיח ולדיאלוג. 2. הספר מלווה באיוורים יפים ועשירים בפרטים. חשוב להתייחס לאיוורים במהלך הקריאה. האיוורים מרחיבים את המשמעויות של הסיפור. בחלק מן האיוורים מופיעות דמויות. אפשר להסתייע בכרטיסים שבעמוד 27 ("דיבור, מחשבה ורגש"), כדי לנסות להיכנס לדמות ולנסות לשער: על מה היא חושבת? מה היא מרגישה? מה מטריד אותה? מה היא אומר? 3. מדי פעם נציע לילדים לבחור קטע שאהבו. נציע להם לדפדף בספר ולאתר את הקטע שבחרו. נשאל מדוע בחרו קטע זה? נשאל אם היו רוצים שנחזור ונקרא חלקים אלה שוב יחד. נציע להם להקריא אותו. 4. במהלך הקריאה נעקוב אחר הדמויות, אחר הקשרים בין הדמויות והשינויים במערכות היחסים. נתעד במפת הקשרים בין הדמויות (ראו הרחבה בהמשך). 5. מדי פעם בפעם נעצור ונעמיק את ההתבוננות בדמות – ננסה לאפיין אותה. ניתן להיעזר בכלים המוצעים כאן לאפיין דמות. 6. הפרקים קצרים ובחלקם מופיעות שאלות שהדמויות שואלות את עצמן. ניתן לשאול שאלות אלה את הילדים. 7. קריאה תיאטרלית שיתופית – מומלץ להזמין את הילדים לקרוא יחד בקריאה תיאטרלית שיתופית - בקריאת עמיתים או בקריאה שיתופית עם המורה (הנחיות בעמוד 10). לפני הקריאה נתבונן במפה המצויה בכריכה הפנימית של הספר. איך קוראים לישוב המסומן במפה? נזהה את בתי הספר שבישוב ובניינים נוספים המצויים במפה. במפה מופיעים שלוש כיכרות. נחפש אותן.
---	--



הפרק הראשון מספק לנו רקע על הסיפור. מומלץ לקרוא אותו בקריאה תיאטרלית המדגישה את מגוון הרגשות (בעיקר רגשי התסכול) שחש יוני.

כדי לבסס את השתלשלות העניינים כדאי לבקש מהילדים לשחזר במילים שלהם את המידע שהוצג עד כה: איך קוראים לדמות הראשית? בן כמה הוא? אילו רגשות ניכר שהוא חש ומה לדעתם ההסבר לכך?

ניעזר ב**מניפת הרגשות** כדי לשיים את מנעד הרגשות העולים מקריאת הפרקים הבאים.

פרקים 2-4

נכיר את יעל, בת דודתו של יוני, עם חבריה לכיתה בבית הספר החדש.

בתום קריאת הפרקים אפשר לשאול:

- כיצד לדעתכם יעל מרגישה ביומה הראשון בבית הספר החדש?

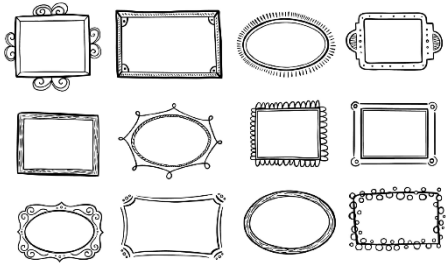
כדאי להיעזר ב**מניפת הרגשות** ולכתוב בה רגשות נוספים שעולים מהשיח המשותף.

ננסה לתאר את יעל ולאפיין את דמותה – נתייחס לתכונות חיצוניות (מאפיינים חיצוניים) ולתכונות פנימיות.

אפשר להציע שכל ילד יכין **כרטיס לזיהוי** על עצמו. בכרטיס נתייחס למאפיינים האלה:

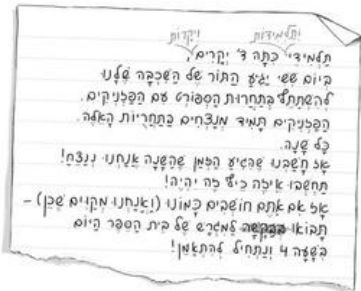
שם, כינוי (אם יש), איך הייתי רוצה שיקראו לי; **תכונות חיצוניות** – גובה, צבע שיער, צבע עיניים ומאפיינים חיצוניים ייחודיים כמו נקודות חן;

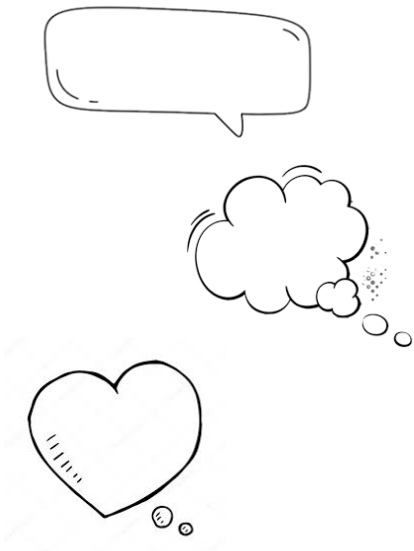
	תכונות פנימיות – מה מאפיין אותי? מה אף אחד לא יודע עלי, אבל הייתי רוצה שיידעו? אפשר להציע לילדים מאפיינים שונים והם יוכלו לבחור מה שמתאים להם: ביישן, יצירתי, סקרן, אדיב, חייכן, שכחן וכיו"ב. אפשר להוסיף תחביבים ותחומי עניין, מאפיינים משפחתיים כולל חיות מחמד. ניתן לבקש מהילדים גם לצייר את פניהם במקום ייעודי בכרטיס הזיהוי. לאחר שכל הילדים יסיימו להכין לעצמם כרטיס זיהוי, אפשר להסתיר את השמות ולבקש מהקבוצה לנסות לזהות את הילדים לפי התיאורים. לפני שנתקדם בקריאה, נחזור ונקרא שוב את הקטע האחרון בפרק 4. יוני מסמן לכולם להתקרב ובקול מסתורים אומר: "בדרך לכאן היה ליעל רעיון גאוני. רעיון שישנה את החיים של כולנו!". ○ למה הוא מכוון? ○ מהו הרעיון הגאוני. ○ באיזה אופן הוא ישנה את החיים של כולנו? נמשיך לקרוא את הסיפור. <u>פרקים 7-5</u> נקרא את הפרקים ברצף. <u>נשאל:</u> ○ מה מטריד את החבורה? ○ מה הסיבה לכך שהפזניקים תמיד מנצחים בתחרות הספורט? נתייחס לשתי התשובות שעולות בפרקים אלה בהתייחס לשאלה זו. <u>פרק 8</u> לפני הקריאה נתייחס לאיורים שבעמודים 30-31. שני האיורים מזמנים שיח על הרגשות שחשים הילדים. נתייחס לשפת הגוף, להבעות הפנים.
--	--

<u>כרטיס מפת הקשרים בין הדמויות</u>  	הפעם, כדאי לאפשר שיח בעזרת <u>דפי למידה</u> <u>בחברותא</u>. כדאי לעודד את הילדים להשתמש במניפת הרגשות כדי להרחיב את השיח הרגשי. <u>פרקים 9-10</u> בפרקים אלה מתוארות שתי חברות. היות שמדובר ב"סיפור חבורה", ישנן דמויות קבועות בסיפור, והיחסים בין חלק מן הדמויות משתנים, בעוד חלק מן הדמויות שומרות על יחסים קבועים של שנאה/אהבה. מומלץ ללוות את הקריאה במעקב אחר התפתחות היחסים בין הדמויות. ניתן לערוך מפת קשרים בין הדמויות. <u>מפת הקשרים בין הדמויות</u> – בפעילות זו, התלמידים ממפים את הקשרים בין הדמויות ומתמקדים במערכות היחסים ביניהן באמצעות תרשים. כהכנה לפעילות זו ניצור יחד רשימה של הדמויות ונתמקד במערכות היחסים ביניהן. אפשר לבחור מספר מצומצם של דמויות על-פי בחירת הילדים ושיקול הדעת של המורה. בתום קריאת הפרקים 9-10, נמפה את שתי החבורות: חבורת הפזניקים: רגב אמיתי ועמית חבורת האורניקים: יוני, נדב מאיה יעל ודניאל לפעולות המשותפות של הדמויות ולרגשות שלהן זו כלפי זו יש השפעה על התפתחות העלילה ועל הבנתה. לכן נמשיך ליצור ולעדכן את התרשים לאורך קריאת הספר. <u>הנחיות</u> דפדפו בספר, קראו שוב חלקים בו והיזכרו בדמויות ובהתרחשויות. מיהן הדמויות? נערוך רשימה של הדמויות שהיכרנו עד כה בסיפור. דמות יכולה להיות אדם, בעל חיים או כל ישות אחרת שעוברת האנשה.
--	--

	נכתוב את שמות הדמויות במפת הקשרים בין הדמויות. אפשר לעשות פעילות זאת בזוגות – כל זוג יקבל פתקי דמויות (קישור להורדת מפת הקשרים בין הדמויות). לאחר שניצור את רשימת הדמויות בסיפור, נתמקד במערכת היחסים ביניהן. אפשר לבחור מספר מצומצם של דמויות. <u>נשוחח על היחסים בין הדמויות:</u> ○ אילו רגשות הדמויות מרגישות זו כלפי זו? ○ אילו פעולות הן עושות יחד? נחזור וניזכר בהתרחשויות בסיפור התומכות בכך. ○ האם הרגשות שהן חשות אחת זו כלפי זו דומים? <u>נבקש מהילדים:</u> מתחו חיצים בין הפתקים עם שמות הדמויות. הוסיפו, מילים, איורים וצבעים שימחישו את הקשרים בין הדמויות. אפשר לכוון חיצים מדמות לדמות ולתאר את הרגשות השונים המאפיינים אותן. דוגמה: חץ מדמות אחת לשנייה – קנאה חץ מהדמות השנייה לראשונה – עלבון כדאי להדגים את הפעילות על קטע שאנו קוראים. <u>לדוגמה:</u> לאורך הפרקים שונים מתואר היחס השונה של גלילה גלילי לשני בתי הספר. גם בתוך החבורות ישנה דינמיקה שונה בין הילדים (בין יוני ובין יעל יש קשרי משפחה וכו') <u>נשאל:</u> ○ כיצד מרגישות הדמויות האחת כלפי רעותה? (אפשר להעלות רגשות שונים ולבחור את הרגש מתאים: קנאה, אהבה, חיבה, שנאה). ○ מה הן עושות יחד? (למשל, משחקות, מטיילות, לומדות וכיו"ב). ○ האם מצאתם שדמות אחת מרגישה יותר מרגש אחד כלפי דמות אחרת?
--	---

	○ האם הרגשות של הדמויות זו כלפי זו דומים או שונים? נכתוב את שמות הדמויות במפת הקשרים ונצייר אימוג'ים בין הדמויות אשר יסבירו את הקשרים ביניהן (אימוג'י עם לבבות כאשר הדמויות אוהבות זו את זו וכו'). בתום הקריאה, נכין תערוכה שתציג את מפת הדמויות שיצרו כל הילדים, ונדון בהיבטים הדומים והשונים של המפות שיצרו. <u>פרק 11 – מתחילים לעבוד</u> נחזור וניזכר בהחלטה שקיבלה חבורת האורניקים: חהשלבב"מ (עמוד 36). ○ מה מחליטה החבורה לעשות? הם מתחלקים לשתי קבוצות. ○ מי חבר בכל קבוצה? ○ מה תפקידה של כל קבוצה? <u>פרקים 12-13</u> חבורת הפזניקים מחליטה שחלק מהחבורה תכתוב שלטים לעודד את שאר תלמידי הכיתה להשתתף בתחרות, בעוד שחלק אחר של החבורה ינסה לרגל אחרי האורניקים. שתי התוכניות לא עובדות כמצופה! שלטי העידוד לא מצליחים לשכנע את תלמידי הכיתה להשתתף בתחרות, זאת ועוד, כאשר קבוצת הריגול מגיעה למגרש של הפזניקים, היא נתקלת בחבורת פזניקים מעוצבנים המסתכלים בכעס אל האורניקים הבורחים. נקרא את פרק 12. <u>קבוצת הריגול</u> ○ מה מגלה קבוצת הריגול? נתבונן יחד בתמונה שבעמוד 42 בסוף פרק 12. <u>נשאל:</u> ○ מה קרה כאן? ○ מדוע הפזניקים נראים כל־כך כועסים על האורניקים? ○ מדוע האורניקים מחליטים לברוח?
--	--

דפים, עפרונות, צבעים אפשר לעצב גם באופן דיגיטלי ב PowerPoint	כדאי להתייחס לפערי המידע בין הקוראים (שיוזעים שהאורניקים לא הציפו את מגרש הפזניקים), לעומת הפזניקים (שחושבים שהאורניקים הציפו להם את המגרש על מנת לפגוע בשגרת האימונים שלהם לקראת התחרות). **אי הבנה זו תהווה גורם מאתחל לשרשרת אירועי נקמה שיניעו את עלילת הסיפור, לכן חשוב לבסס את ההבנה של השתלשלות העניינים עד כה. נקרא את פרק 13. <u>חבורת העידוד</u> ○ מה היה התפקיד של קבוצת העידוד? ○ כיצד הגיבו הילדים בכיתה? נתבונן באיוורים שבעמוד 43 ובעמוד 46. נקרא את משפטי העידוד. נקרא את העלון שהפיצו מאיה, שחר ונדב. נשאל את הילדים: מה דעתכם על מה שהכינה קבוצת העידוד?  <u>הצעה לפעילות</u> נבקש מהילדים להצטרף לקבוצת העידוד. ○ מה הם מציעים לקבוצת העידוד כדי לשפר את עבודתם? נציע משפטי עידוד מוצלחים. אפשר להזמין את הילדים להכין כרזות עם משפטי עידוד ולכתוב עלון מושך יותר. אפשר לעשות זאת באמצעות דפים וצבעים ואפשר גם באופן דיגיטלי. <u>פרקים 14-15</u> המלחמה בין שתי החבורות מסלימה, והפזניקים מילאו את המגרש של האורניקים בבוא כנקמה על כך
---	--

בועיות "דיבור, מחשבה ורגש" שבעמוד 27. 	שהאורניקים (לכאורה) מילאו את המגרש שלהם במים. הקוראים, יודעים שמקור ההסלמה הוא בטעות, אך לא יכולים להתערב ולשנות את העלילה. <u>כדאי לשאול:</u> מה הייתם אומרים לחבורות השונות לו הייתם יכולים לשוחח איתם? אפשר לדון עם הילדים באפשרויות השונות העומדות בפני הילדים; מה ילדי החבורה יכולים לעשות במקום להחליט לנקום בחבורה השנייה? אפשר להתבונן יחד באיור שבעמוד 49. נניח את כרטיסי הבועיות "דיבור, מחשבה ורגש" וננסה לשער: מה הדמויות מרגישות? על מה הן חושבות? מה הן אומרות זו לזו? <u>פרקים 16-19 – למלחמה צריך להתכונן</u> בפרקים אלו שני מנהיגי החבורות מתכננים תוכנית פעולה. התוכנית מותאמת למצב: אצל האורניקים, תוכנית העידוד לא עבדה ויש להיערך ל'מלחמה' בפזניקים, ואילו אצל הפזניקים, המגרש לא כשיר וצריך למצוא מקום חלופי לאימון. <u>כדאי לשאול:</u> ○ מה דעתכם על התוכנית של כל אחת מן החבורות? ○ מהו המניע או הצורך של כל חבורה? ○ עם אלו אתגרים היא מתמודדת? אפשר לעודד את הילדים לכתוב תוכנית פעולה לצורך פעולה כרגע בחיים שלהם. אפשרות אחרת: לתת להם כרטיסים עם דוגמאות לאתגרים שכדאי לתכנן להם תוכנית פעולה. לדוגמה: בעוד שלושה ימים מתקיים מבחן בחשבון. אני לא מוצאת את מחברת חשבון עם כל החומר ומחר יש לי חוג. אילו תוכנית פעולה ניתן לתכנן להתמודדות עם הבעיה ולהשגת המטרה - הצלחה במבחן. <u>פרק 20 – נקמה זה לא מספיק</u> נקרא את הפרק ונשוחח על המושג 'נקמה'.
--	--

	מאיה אומרת: "טוב, מגיע להם אחרי מה שהם עשו לנו בלי שעשינו להם כלום". ○ מדוע הילדים עשו את מה שהם עשו? ○ מה מניע אותם לעשות את המעשה הזה? ○ מה הם משיגים בכך? ○ מה דעתכם על התנהגות נקמנית? <u>פרק 21 – למקרה שאתם שואלים את עצמכם</u> בפרק זה עולות כמה שאלות בנוגע לכך שההורים לא מגיבים למה שקורה. ההורים מתוארים כאדישים. נתייחס למושג 'אדישות'. ○ מהי אדישות? ○ מדוע ההורים אדישים? ○ מה קורה בעקבות אדישותם של ההורים? ○ האם נתקלתם במצב שבו קרה משהו, והמבוגרים גילו אדישות ולא הגיבו? איך הרגשתם? <u>פרקים 22-24 – ליעל יש עוד רעיון</u> בפרקים אלה יעל מקדמת את הרעיון שלה, לצרף את שירה שתוביל את הקבוצה. נקרא את הפרקים ונשוחח על הרעיון של יעל, מי התנגד לרעיון ומה הסיבה להתנגדות. נשוחח גם על המושג 'מנהיגות'. נחזור ונקרא בסוף פרק 22 (עמוד 69) את התיאור של יעל למאפיינים של מנהיג. נשוחח על תפקידו של מנהיג ועל המאפיינים של מנהיג. אפשר לחלק לילדים אמירות ומשפטים על מנהיגות ומנהיגים. כל ילד יבחר משפט, יקרא את המשפט, וישתף מדוע בחר בו (הצעות למשפטים אפשר למצוא בעמוד 24).
--	---

הצעות למשפטים ולאמירות על מנהיגים ומנהיגות

"מְנַהֵיג הוּא אָדָם שִׁיזְדַּע אֶת הַדֶּרֶךְ, הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ הַזֹּאת וּמֵרָאה אוֹתָהּ לְאַחֵרִים"
ג'ון סי מקסוול, סופר דרום-אפריקאי

"הַמְנַהֵיג הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר הוּא לֹא בְּהִכָּרָה זֶה שֶׁעוֹשֶׂה אֶת הַדְּבָרִים הַמְדֻהִימִים בְּיוֹתֵר, הוּא זֶה שֶׁגוֹרֵם לְאַחֵרִים לַעֲשׂוֹת אֶת הַדְּבָרִים הַמְדֻהִימִים בְּיוֹתֵר"
רונלד רייגן

"מְנַהִיגוֹת הֵיא הֵיכֹלֶת לְהוֹבִיל אֲנָשִׁים, לֹלֵא כְּפִיָּה, לְהַחֲלֹטָה שְׂתַעֲצִים אוֹתָם וְתִשְׁאִיר אוֹתָם בְּתַחוּשָׁה שֶׁל הַגִּשְׁמָה"
ליסה קש הנסון

"מְנַהִיגוֹת זֶה לֹא לִהְיוֹת הָאָדָם עִם הַקוֹל הַחֲזָק בְּיוֹתֵר בַּחֲדָר, זֶה לַעֲזֹר לְאַחֵרִים לְמַצּוֹא אֶת הַקוֹל שֶׁלָּהֶם"
לא ידוע

"הַמְשִׁימָה שֶׁל הַמְנַהֵיג הֵיא לְהַבִּיא אֶת הָאֲנָשִׁים שֶׁלוֹ מֵהַמָּקוֹם שֶׁבּוּ הֵם נִמְצְאִים לְמָקוֹם שֶׁבּוּ לֹא הָיוּ"
הנרי קיסינג'ר

פעילות 2 בהזמנה לשיח מורחב – מודל אפר"ת לניתוח סכסוך (הנחיות מפורטות בעמודים 23-22).	קריאה תיאטרלית שיתופית בפרק 23 יוני מתווכח עם יעל. לאחר הקראת הסיפור נקרא <u>שוב</u> בקריאה תיאטרלית-שיתופית. נזהה את הדמויות המשתתפות בקטע זה בסיפור: יוני, יעל המספר. נציע לילדים לבחור תפקידים, להיכנס לנעליי הדמות ולקרוא בקריאה שיתופית. נעורר את תשומת ליבם לאווירה בסיפור, לטון הדיבור, לתחושות, ונבקש שיבטאו זאת באופן הקראתם. נציע להם להוסיף גם תנועות גוף. <u>דגשים</u> * חשוב לאפשר לילדים זמן להתכונן על התפקיד ועל הקריאה הקולית. ** אפשר לחזור על פעילות זו עם ילדים נוספים. *** אפשר לחלק את הקבוצה לשלוש. אחרי ההתנסות הראשונה בקריאה השיתופית, אפשר להחליף תפקידים ולבצע קריאה שיתופית חוזרת. באופן זה כל הילדים ייקחו חלק פעיל בהתנסות ובתרגול הקריאה. פרקים 25-31 נחזור ונעמיק את השיח בנושאים: <u>נקמה ומנהיגות</u>. נעלה רעיונות כיצד ניתן לעצור את מסע הנקמה, ואת ההתנהגויות הפוגעניות של החבורות זו לזו. אפשר לנתח את הסכסוך בין החבורות – ניתן להסתייע במודל אפר"ת (ראו הצעה 2 ב"הזמנה לשיח מורחב"). פרקים 32-33 לפני קריאת הפרק ננסה לשער מה יקרה בתחרות. ○ איזו חבורה לדעתכם תנצח בתחרות? נתבונן באיורים ונקרא את השלטים.
--	--

פרקים 34-35 – התחרות מתחילה!

נקרא ונעקוב אחר התחרויות – מי שמנצח בשלוש תחרויות מבין חמש התחרויות, הוא המנצח!

- באילו תחרויות מתחרים הילדים?
- מי מנצח בכל תחרות?
- כיצד נעשה השיפוט?
- מי נמצא בקהל? כיצד הוא מגיב לתחרות?

פרק 36 – תעלומה אחת נפתרת

בפרק זה מתבררת אחת התעלומות – מי הרטיב את המגרש של הפזניקים.

נשוחח על המסקנה השגויה שהובילה לסכסוך.

- כיצד אפשר להימנע ממקרים כאלה?

פרקים 38-39

נמשיך לעקוב אחר התחרות – מי מנצח ומי מפסיד.

במהלך הקריאה אפשר לשאול על התחושות שמציפות את יוני בשלב זה של התחרות.

עם סיום קריאת פרק 39 ננסה לשער:

- מה הדבר המפתיע שקרה?
 - נסו לדמיון משהו מפתיע, משהו מדהים, משהו עוצר נשימה. מה זה יכול להיות?
- זוהי פעילות התורמת לדריכות ולציפייה של הילדים לקראת המשך הקריאה.

הצעה לפעילות קצרצרה

הילדים יכתבו בפתק את ההשערה שלהם. נפתח את הפתקים רק שנתקדם בקריאה, אחרי סיום פרק 41.



פרקים 40-41

נתבונן באיור וננסה לתאר מה קורה באיור.

- מיהי הדמות במרכז התמונה?
- כיצד היא קשורה לסיפור?

נקרא את הפרקים ברצף עד עמוד 113, ונשאל:

- מדוע סבא של יוני חשב שזו שְׁעָרוֹיָה?
- מה פירוש הביטוי 'שְׁעָרוֹיָה'?
- למה מתכוון סבא של יוני כשהוא אומר: "הפעם לא תצליחי לרמות את כולם! הפעם תפסתי אותך!"

נמשיך לקרוא עמודים 114-115, ועד לסוף פרק 41.

נפתח את הפתקים שהילדים כתבו, ונבקש מהילדים להקריא. נתייחס להשערות שלהם.

פרק 42 – סוף שהוא בעצם התחלה

נקרא את הפרק האחרון.

נתייחס לשם שניתן לפרק זה: "סוף שהוא העצם התחלה".

- מה הכוונה בכותרת זו?
- על איזו התחלה מדובר?
- כיצד הרגישו שתי החברות בתום התחרות, כשהתבררה האמת וכשתבררה תוצאת התחרות?

נשוחח על תחושת הניצחון ועל העוול שנעשה לאורניקים בשיפוט של התחרות.

נשוחח על כך שכשמתגברים על מכשולים, וחווים הצלחות זה מחזק את הבטחון ואת המוטיבציה להמשיך ולנסות.

נבקש מהילדים לקרוא שוב את השורות המסכמות של הסיפור: "הם הביטו זה בזה בעיניים נוצצות ולחשו בשקט, כך שרק הם יכלו לשמוע: 'עד הניצחון!'".

- למה התכוון הכותב כשהוא משתמש במילים 'עיניים נוצצות'?



	○ חשבו על רגעים בהם חוויתם תחושה של 'עיניים נוצצות'. מהי התחושה? מה גרם לכם לחוש כך? בתום הקריאה נשוחח עם הילדים על הסיפור ונזמין אותם לשתף בתחושתם כלפי הסיפור. האם אהבו את הסיפור או לא אהבו אותו. אם אהבו את הסיפור, נשאל איזה חלק בו אהבו במיוחד. נשאל אם היו רצו שנחזור ונקרא חלקים אלה שוב יחד. נזכיר לילדים שהספר שקראנו הוא חלק <u>מסדרת "אור נגד פז"</u>. נעודד אותם להמשיך לקרוא בעצמם את הספרים בסדרה.
קריאה חוזרת והעמקה בסיפור הצעה 1 – שיח בעקבות האירורים חלק חשוב מהסיפור הוא האירורים הרבים המלווים את הסיפור. אפשר ללוות את מהלך הקריאה בשיח מורחב באמצעות התבוננות מונחית באירורים. מומלץ להסב את תשומת ליבם של הילדים לאירורים המלווים את הסיפור. ברוב המקרים האירור בספר זה תומך בטקסט המילולי ויכול לסייע בהבנת הסיפור. מומלץ לעורר דיון על האירור בהקשר לטקסט: * לבקש מהילדים לבחור אירור ולהתייחס אליו. * לבקש מהילדים לתאר את הסיפור דרך האירור. * לבחור אירור שיש בו התרחשות מעניינת המאפשרת שיח על אודות המחשבות והרגשות של הדמות. נבחין בין מחשבה לדיבור. נניח כרטיסים עם בועות דיבור, בועת מחשבה ולב. הילדים יבחרו כרטיס ויציעו – על מה לדעתם הדמות חושבת? איך היא מרגישה? מה היא אומרת? (כרטיסים עם בועות דיבור, מחשבה ורגש מצורפים בעמוד 21). אפשר ללוות את הפעילות בשיח וגם בכתיבה. <u>נשאל:</u> איך לדעתכם מרגישה הדמות? על מה היא חושבת? מומלץ תמיד לבקש מהילדים לנמק את דעתם על סמך עיון חוזר באירור ו/או קריאה חוזרת בחלקים רלוונטיים בספר. הצעה 2 – ניתוח הסכסוך במרכז הסיפור עומד הסכסוך בין שתי החבורות. אפשר לבחור קטעים בסיפור המתארים את הסכסוך בין החבורות, ולנתחו באמצעות מודל אפר"ת (אירוע-פרשנות-רגש-תגובה).	

מודל אפר"ת הוא מודל התנהגותי המתאר את התהליך המתרחש בתוך האדם מרגע חשיפתו לאירוע ועד לתגובה שלו אליו. המודל מאפשר לבחון פרשנויות שונות שאנו נוטים לתת לאירועים ולברר כיצד הן משפיעות על הרגש ועל התגובה שלנו.

אירוע – תיאור ההתרחשות כפי שאנו קולטים אותה דרך החושים שלנו – מה הם ראו? מה שמעו? מה הם הריחו?

פרשנות – מה הפירוש וההסבר שהם נתנו למה שהם ראו? הפרשנות האישית משקפת את החוויה האישית והרגשית של הדמויות.

רגש – הרגשות שהתפתחו בקרב הדמויות בעקבות הפרשנות וההסבר שהם נתנו להתרחשות.

תגובה – מהי התגובה של הילדים להתרחשות? נשוחח על התהליך שעברו הילדים ועל התגובה שלהם.

שלבים בניהול הפעילות:

שלב 1 – ניתוח ההתרחשות בסיפור באמצעות מודל אפר"ת.

שלב 2 – תרגול השלבים במודל – [מצגת אינטראקטיבית](#)

שלב 3 – יצירת רלוונטיות וחיבור לעולמם של הילדים.

א. היזכרו באירוע מחיי היום־יום שלכם שבו התעורר קונפליקט, ונתחו אותו לפי מודל אפר"ת:

אירוע: מה קרה באירוע?

פרשנות: מהו ההסבר או הפרשנות שנתתם לאירוע? מה אמרתם לעצמכם במהלך האירוע או בסיומו?

רגש: איזה רגש התעורר בכם בעקבות האירוע? איך הרגשתם אחריו? כמה זמן הרגשתם כך?

תגובה: מה עשיתם בעקבות האירוע? כיצד פעלתם? איך השפיע עליכם האירוע?

ב. בעקבות הדברים שעליהם שוחחתם, ציינו:

○ ממה אתם מרוצים? מדוע?

○ מה יכולתם לעשות אחרת? מדוע?

דוגמה: בפרק 12 מגלה "קבוצת הריגול" שהמגרש של ה"פזניקים" הוצף. ה"אורניקים" בטוחים שמי שהציף את המגרש היו ה"פזניקים" וכך מתחיל סיפור הנקמה ההדדית.

בסוף הסיפור יתגלה שלמעשה לא היו אלו ה"פזניקים" שהציפו את המגרש, ולו ה"אורניקים" היו מסתכלים על האירוע מנקודת מבט אחרת, ההשתלשלות של העניינים הייתה יותר נעימה.

אפשר לצפות יחד במשדר מתוך "מערכת שידורים לאומית", העוסק במודל אפר"ת –

[כישורי חיים, מודל אפר"ת](#)

משך המשדר: 34:38 דק'

נצפה במשדר ונשוחח על שלבי המודל.

הילדים יכולים לשתף באירוע מחיי היום-יום שלהם שהתעורר בו קונפליקט, ולנתחו אותו לפי מודל אפר"ת.

הצעה 3 – מפתחות לניהול קונפליקטים

נלמד מהו קונפליקט - (א) עימות, סכסוך, ריב. (ב) התנגשות בין צדדים בעלי צרכים, אינטרסים, רגשות, דעות, אמונות ו/או ערכים שאינם מתיישבים אלו עם אלו. נזמין את הילדים לשתף במצבים של סכסוך וקונפליקט שהם חוו. אפשר להתבונן על ההתרחשות באמצעות מודל אפר"ת (ראו הצעה 2).

נחלק לילדים דף עם ציור של חמשה מפתחות.

הילדים יכתבו בכל מפתח מה סייע להם בהתמודדות עם סכסוך. לדוגמה: לוותר לחבר, להתחשב, להתאפק, לדבר על הבעיה, להסתייע במגשר.

הילדים ישתפו במפתחות שלהם.

נשוחח על הרעיונות שהעלו.

אפשר להציע להם להוסיף למחזיק המפתחות שלהם רעיונות נוספים להתמודדות עם סכסוכים.



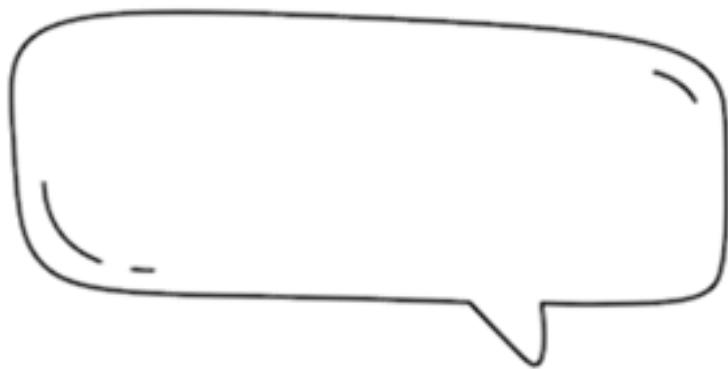
הצעות לפעילויות בעקבות הקריאה

<u>משחק מסלול סיפור</u> – קבצים	<u>משחק סיפור 1</u>
הנחוצים למשחק מוכנים להדפסה: 1. הנחיות 2. לוח משחק מסלול 3. כרטיסי משחק 4. כרטיסי משחק ריקים הקבצים זמינים גם בפורטל הפדגוגי ב"זרעי קיץ". קוביות כלי משחק (צריך להוסיף)	בתום הקריאה אפשר לשחק משחק מסלול קבוצתי. משחק המסלול מזמן קריאה פעילה, ומעורר שיח על חווית הקריאה ואפשרות לביטוי אישי. אפשר לשחק יחד או לחלק את הקבוצה לכמה תת-קבוצות. כל קבוצה תשחק בנפרד. <u>הוראת משחק:</u> * כל משתתף בתורו מטיל את הקובייה ומתקדם על-פני לוח המסלול. * בכל פעם שהמשתתף עוצר במשבצת עם סימון של ספר, הוא שולף כרטיס עם שאלה ומשיב עליה בפני חברי הקבוצה.

	*המשתתפים יכולים להחזיק בספר, לדפדף בו, לקרוא בו בזמן המענה על השאלות. *המשתתף מחזיר את הכרטיס לתחתית ערמת הכרטיסים. *חברי הקבוצה מקשיבים ויכולים להתייחס למה שנאמר. *המשחק מסתיים כאשר אחד השחקנים או כולם מגיעים לנקודות הסיום. <u>הצעה נוספת:</u> כל משתתף מקבל כרטיס ריק וצריך לחבר שאלה שהתשובה עליה קשורה לסיפור. נצרך את הכרטיסים עם השאלות שהילדים חיברו לערמת הכרטיסים. <u>הנחיה:</u> כתבו שאלות שהייתם מוסיפים למשחק. חברו שאלות הקשורות לסיפור שקראתם.
1. עותקים של מפת הישוב "אורפז" המופיעה בכריכת הספר – בתחילת הספר ובסופו. 2. מדבקות בשלושה צבעים לסימון מסלול המשחק. 3. כרטיסים בשני צבעים 4. קובייה כלי משחק (צריך להוסיף) 	<u>משחק סיפור 2</u> נכין יחד עם הילדים <u>משחק מסלול</u>. לוח המסלול יהיה מפת הישוב המופיעה בסוף הספר. נחלק את הילדים לקבוצות – בכל קבוצה 3-4 משתתפים. כל קבוצה תחבר שאלות הקשורות לסיפור. חשוב להנחות את הילדים לחזור לספר. לדפדף בו, להיסכר בהתרחשויות. כרטיסי השאלות יהפכו לכרטיסי משחק. הילדים יציעו כרטיסי 'הפתעה' למשחק שאינן קשורות לסיפור. <u>דוגמאות לכרטיסי 'הפתעה':</u> ○ ניצחת בתחרות משיכת החבל, צעד שני צעדים קדימה. ○ הפסדת בתחרות הטיפוס על הסלמות, המתן תור אחד. נסמן על-גבי מפת הישוב "אורפז" את מסלול המשחק עם מדבקות בשלושה צבעים: ● צבע אחד – מסלול המשחק ● צבע שני – כרטיסי שאלות הקשורות לסיפור ● צבע שלישי – כרטיסי 'הפתעה'

	כל קבוצה תחבר הוראות משחק. הילדים ישחקו להנאתם. אפשר להציע להם להתחלף במשחקים.
--	--

בועיות "דיבור, מחשבה ורגש"





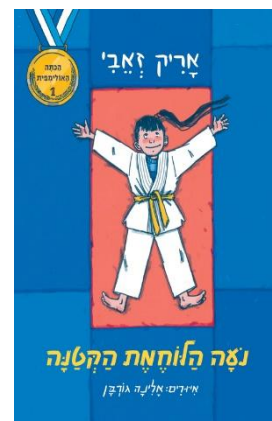
נועה הלוחמת הקטנה

מאת: אריק זאבי

כנרת-זמורה-דביר הוצאה לאור 2021

תקציר

מי שבחר לעלות למזרן ולהתמודד, אף פעם לא יכול להפסיד! תחרות הג'ודו הארצית עמדה להתחיל, ונעה הרגישה שהיא לא מסגלת לעלות לזירה. היא הייתה הכי קטנה מכלן, היריבות שלה נראו חזקות וקשוחות, החברה הכי טובה שלה, עפרי, שבצה לקבוצה אחרת, והכי נורא – נעה ידעה שאם תפסיד לא תוכל להגשים את חלום חייה. "אני יודע שאת יכולה", אמר לה אהד המאמן, אבל נעה אבדה את הבטחון מרגע לרגע. ובדייק אז קרא הכרוז בשמה. הקרב הראשון החל....



נעה הלוחמת הקטנה הוא הספר הראשון בסדרה לילדים מאת המדליסט האולימפי **אריק זאבי** שנחשב לג'ודוקא הישראלי הטוב בכל הזמנים.

הסיפור מתחיל כשנועה בת ה-12 נכנסת כאחת המתחרות לאולם שמתקיימת בו אליפות הארץ בג'ודו, ומסתיים שעות אחדות אחר כך, כשנועה מנצחת בתחרות וזוכה במדליית זהב. בזמן הקצר של שהייתה באולם נועה נזכרת בתחנות משמעותיות בדרכה לאליפות מאז שנרשמה לחוג ג'ודו בגיל חמש, היא מהרהרת בהתאהבות המחודשת שלה בתחום זה בשנה האחרונה, בקשר עם המאמן שלה ובמה שלמדה בזכותו וממנו, במאמץ האימונים ובהשפעת הג'ודו על התפתחותה.

תוך מפגש עם מונחים ומושגי מפתח בג'ודו, הקוראים יכירו מקרוב ג'ודוקא צעירה, שעל סף קרב משמעותי ראשון בחייה, מתמודדת באומץ עם ספקות וחששות וגוברת עליהם.

תיאור הפעילות

יחידת ההוראה העוסקת בספר **נועה הלוחמת הקטנה** כוללת שלב של קריאה דיאלוגית שיתופית ופעילויות בעקבות הקריאה. להלן מבנה יחידת ההוראה:

1. פעילות טרום-קריאה
2. הנחיות לקריאה דיאלוגית של הספר
3. קריאת חוזרת והעמקה בסיפור
4. הצעות לפעילויות בעקבות הקריאה – מגוון פעילויות לבחירה

נועה הלוחמת הקטנה

קריאה דיאלוגית מונחית

חומרי הוראה ולמידה	הצעות לפעילות
קטע מידע לקריאה – מה זה ג'ודו? וגם איך כותבים ג'ודו ביפנית – מצורפים בעמודים 43-44.	<u>פעילות טרום-קריאה</u> הפעילות טרום-הקריאה נועדה לעורר בילדים סקרנות, עניין, דריכות וצפייה לקראת המפגש עם הספר, וכן להרחיב ידע עולם הנחוץ להבנת הסיפור. להלן שתי הצעות לפעילות טרום-קריאה: הצעה 1 – הרחבת ידע עולם לפני קריאת הספר כדאי להרחיב ידע עולם בנושאים הקשורים לתוכן הספר. בספר מוזכרים מושגים ואישים מתחום הג'ודו וכדאי להשלים לתלמידים את פערי הידע. כדאי להראות לתלמידים את התמונה שעל כריכת הספר ולשאול אותם אם הם יודעים באיזה סוג של ספורט לובשים כזו חליפה. אפשר לקרוא יחד את שם הסופר ולשאול אותם אם שמו מוכר להם. הכותב אריק זאבי זכה במדליית ארד בג'ודו במשחקים האולימפיים באתונה (2004), והוא מחזיק בתארים מרשימים נוספים כמו אלוף ישראל, אלוף אירופה וסגן אלוף העולם בג'ודו. בפרק הראשון מוזכרת גם יעל ארד ופרוצדורות ספורטיביות כגון שקילה, כרוז המכריז באיזה מזרן כל מתמודד נלחם וכדומה. בפרק השני מוזכרת אחותה של נועה שהיא מתעמלת מצטיינת בהתעמלות קרקע וגם המושגים: מדלית כסף, מדלית ארד, עליית כוח, תרגילי קורה, אולימפיאדה. כדאי להשלים לתלמידים פערי ידע בתחומים אלה. אפשר לצפות בסרטונים ולקרוא יחד עם הילדים את קטע המידע "מה זה ג'ודו?". אפשר להראות לילדים איך כותבים ג'ודו ביפנית ולתת להם להתנסות בכתיבה.

	הצעה 2 – <u>שיתוף אישי</u> חלק מהילדים עוסקים בג'ודו ואפשר להציע להם לספר על החוג, על הלבוש הייחודי, על האימון ואף להדגים תרגילים. הצעה 3 – <u>מכירים דמות</u> הפעילות מזמנת מפגש מומחז עם דמות מרכזית בסיפור, כדי לעורר סקרנות וציפייה לקראת הקריאה. הדמות תוצג באופן תיאטרלי על-ידי המורה. ננחה את הילדים לשאול את הדמות שהם פוגשים שאלות בנושאים שמסקרנים אותם. אפשר להיעזר בשאלות שפותחות במילים אלו: מה, מי, למה, מדוע, כמה, איך, היכן, איפה, כיצד, מתי, אילו, איזה, האם... אפשר לחלק את הילדים לזוגות וכל זוג יעלה שאלות בנושאים שמסקרנים אותם, ויכתבו אותן בדף המעוצב. <u>הנחיה</u>: תכננו יחד שאלות שתפנו לדמות, אשר בעזרתן תגלו מי הדמות לדוגמה: מה שמך? האם אתה אדם, חיה או משהו אחר? האם אתה בן או בת? מה גילך? מה אתה אוהב לעשות? איך אתה קשור לסיפור?
1. עותקים של הספר כמספר הילדים או לקריאה בזוגות. חשוב שהתלמידים יוכלו לעיין בספר בזמן ההקראה. 2. מסמך "<u>קריאה דיאלוגית מודל הוליסטי – דגשים והנחיות</u>". 3. <u>מפת הקשרים בין הדמויות</u> השונות יכולה לסייע ללוות את מהלך הקריאה ולסייע בניתוח הקשרים והיחסים בין הדמויות באמצעות הצגה גרפית של הקשרים ביניהן. 4. <u>מניפת הרגשות</u> יכולה ללוות את מהלך הקריאה ולהעשיר את אוצר מילות הרגש. בחירת	<u>הנחיות לקריאה דיאלוגית של הספר</u> הספר מחולק ל-10 פרקים ועוד 2 פרקים חוץ טקסטואליים "אחרית דבר" ו"הסיפור האמיתי שלי", שבהם פונה הסופר, אריק זהבי באופן אישי לילדים. אפשר לקרוא בכל יום פרק אחד ולהקדיש זמן לשיח ולפעילויות המזמנות עיבוד של הספר בדרכים חווייתיות ביצירה - בכתיבה ובחקר. כמו כן, רצוי להשאיר זמן לפעילויות מסכמת ולפרידה מהספר. <u>הנחיות גנריות</u> 1. הקריאה אינה רציפה, ורצוי שהיא תשולב בעצירות קלות לשיח ולדיאלוג. 2. הספר מלווה באיורים יפים. חשוב להתייחס לאיורים במהלך הקריאה. האיורים מרחיבים את המשמעויות של הסיפור.

המילים והשימוש בהן יכולים להשתלב בשיח שתנחה המורה לאורך הסיפור, העוסק בשאלה כיצד מרגישות הדמויות.	3. מדי פעם בפעם נציע לילדים לבחור קטע שאהבו. נשאל מדוע בחרו קטע זה? נציע להם לדפדף בספר, לאתר את הקטע שבחרו. נשאל אם היו רוצים שנחזור ונקרא חלקים אלה שוב יחד. נציע להם להקריא אותו. 4. במהלך הקריאה נעקוב אחר הדמויות, אחר הקשרים בין הדמויות והשינויים במערכות היחסים. 5. מפעם לפעם נעצור ונעמיק את ההתבוננות בדמויות – ננסה לאפיין אותן. ניתן להיעזר בכלים המוצעים כאן לאפיון דמות. 8. קריאה תיאטרלית שיתופית – מומלץ להזמין את הילדים לקרוא יחד בקריאה תיאטרלית שיתופית - קריאת עמיתים או בקריאה שיתופית עם המורה (הנחיות בעמוד 10). מומלץ לקרוא את שני הפרקים בקריאה תיאטרלית המדגישה את מגוון הרגשות של נועה: רגשות חשש ודאגה בעיקר, שנועה חשה בשל מבנה גופה הצנום וקומתה הנמוכה (בפרק מספר 1). רגשות מסוג שונה שמציפים אותה במהלך יום הולדתה, כאשר דווקא אלה וניצחונותיה של נועה בתחרות עומדים במרכז האירוע (בפרק 2). פרק 1 בפרק הראשון, אנחנו פוגשים את נועה בזמן תחרות. הילדים מתוודעים למונחים מתחום ספורט הג'ודו: כרוז, מזרן, שקילה, חגורות בצבעים שונים ועוד. אפשר להעלות כל מושג ולברר בשיח עם הילדים. <u>אפשר לשאול:</u> מהו הכרוז? מדוע יש צורך בשקילת המתמודדים לפני הציוות שלהם לקרבות? כמו כן, כדאי להראות סרטון קצר על החלל שבו מתקיימות תחרויות הג'ודו כדי להבהיר את השימוש במזרנים. המידע הזה חשוב כי הוא עוזר לילדים להבין שהחשש של נועה מלהשתתף בתחרות נובע מכך שהיא אמורה להתמודד מול ילדים ששוקלים
--	---

	יותר ממנה ושלפי צבע החגורות שלהם, הם ברמת מיומנות גבוהה משלה. נועה מרגישה "פרפרים בבטן". ניתן לשוחח עם הילדים על משמעות הביטוי. מתי הם מרגישים "פרפרים בבטן"? מה עוזר להם להרגיע את ה"פרפרים"? למרות חששותיה, אוהד, המאמן שלה, מפציר בה להתחרות ואומר את המשפט "לא ביקשתי ממך לנצח, ביקשתי ממך להתמודד. כל מי שעולה על מזרן ומתחרה, אף פעם לא יכול להפסיד". כדאי לדון במשמעות המשפט הזה, ולמה הוא בעצם מתכוון. במפגש זה מומלץ להכין "מחברת חוסן" (פירוט ודוגמאות בהמשך) שתלווה את הפעילות לאורך הספר. כדאי לקשט אותה, לדון באסטרטגיות החוסן שמובאות בסיפור, ולהציע לילדים לכתוב אילו אסטרטגיות חוסן יכולות לשרת אותם בחיי היום-יום בהתמודדות עם מצבי דחק. <u>פרק 2</u> בפרק זה אנו מתוודעים לסיבה שבגינה נועה החליטה להיות ג'ודוקאית. במהלך הקריאה בפרק נכיר את משפחתה של נועה ואת הדינמיקה בינה ובין אחותה הגדולה אלה, שגם היא ספורטאית מצטיינת. היחסים בין האחיות הם חלק מעוגני הסיפור, שכן בתחילת הסיפור נועה גאה באחותה עם זאת, גם קצת מקנאה בה ובניצחונותיה ולכן מחליטה גם היא להיות ספורטאית. אך במהלך הסיפור ניכר כי הקשר האיתן בין האחיות הוא חלק מבסיס החוסן הפנימי של נועה. כדי לבסס את תפיסת השתלשלות העניינים, בסוף פרק מספר 2 כדאי לבקש מהילדים לשחזר במילים שלהם את המידע שהוצג עד כה: איך קוראים לדמות הראשית? בת כמה היא? מה מטריד אותה? מה היא חושבת ומה היא מרגישה? למה היא מרגישה כך?
--	---

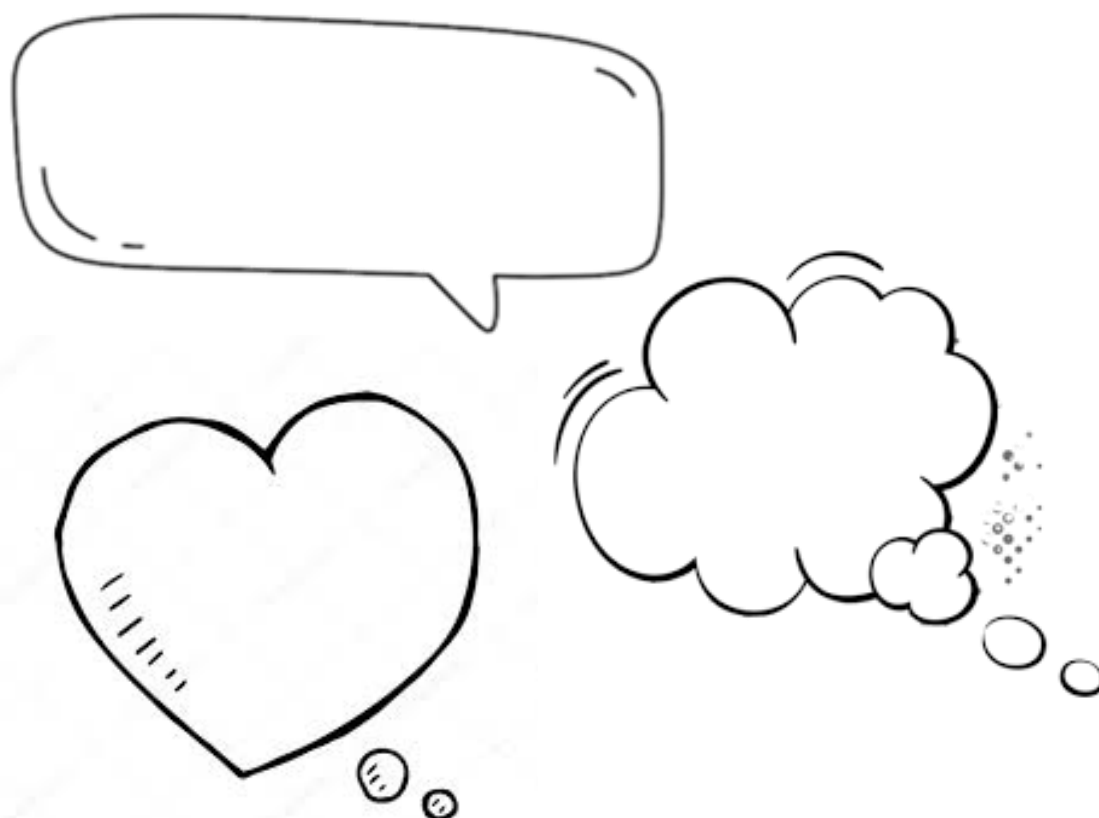
	מומלץ להכין את פעילות <u>מניפת הרגשות</u> שתלווה את הקריאה בספר, ובכל פרק להוסיף רגשות שונים שעולים ממנו. כמו כן, כדאי להכין את <u>מפת הקשרים בין הדמויות</u> ולהוסיף את הדמויות השונות ואת הקשרים ביניהן ובין נועה כגון: אוהד (המאמן) אלה (אחותה) עופרי (חברתה הטובה) וכדומה. <u>פרק מספר 3</u> בפרק זה אנחנו למדים כי נועה עזבה בעבר את תחום הג'ודו, הצטרפה לאחותה אלה כספורטאית בתחום האתלטיקה הקלה ואף זכתה בפרסים בתחום זה. כדאי לשאול את הילדים: אם נועה הצליחה באותו תחום שבו עוסקת אחותה, מדוע לדעתכם היא פרשה מאתלטיקה קלה וחזרה לג'ודו? האם הם יכולים להזדהות עם הרצון להיות מיוחד ואחר משאר המשפחה? כיצד יכולים להרגיש ילדים שהולכים בעקבות אחיהם הגדולים ועושים את מה שהם עשו בעבר? ניתן להיעזר ב<u>מניפת הרגשות</u> בניהול השיח ולבדוק האם <u>מפת הקשרים בין הדמויות</u> זקוקה לעדכון <u>פרק מספר 4</u> בפרק זה אוהד, המאמן של נועה, מסביר לה מהו חוסן מנטלי ("השכלה מנטלית"). בפרק מתוארות אסטרטגיות רבות לשחרור לחצים: פעילות גופנית, צחוק, אכילה ועוד. כמו כן, אוהד מסביר לה שהתגברות על קשיים פיזיים באימון מסייעת להתגברות על קשיים מנטליים שאנו פוגשים בחיים. כדאי לבקש מהתלמידים לשתף מניסיונם: האם גם הם מכירים ילדים/מבוגרים שהתגברו על קשיים בתחום אחד והחוסן שהם פיתחו, סייע להם להתגבר על קשיים בתחום אחר? מומלץ לחזור ל<u>מחברת חוסן</u>, להתייחס לעובדה שלאחר שנועה צחקה, התאמנה והלכה לאכול, היא הרגישה הרבה פחות לחוצה. כדאי לבחור פריטים
--	--

סרטון לילדים על חשיבה חיובית https://www.youtube.com/watch?v=_Q-NA44aeT0	מקבילים ממחברת חוסן ולתת לתלמידים להתנסות בהם. לדוגמה: פעילות גופנית שאני אוהבת לעשות(תנועה וספורט), כתיבת ידיחות במחברת (פריט "צחוק לדרך"). רצוי להציע לילדים לקרוא קריאה חוזרת את הפרקים שנקראו עד כה, ולכתוב האם יש משפטי השראה שהם רוצים לכתוב בפריט "משפטי השראה". כמו כן, בפרק זה ישנו מקבץ של איורים . ניתן לסייע להם לדון בפרשנות החזותית בסיוע של <u>דפי הלמידה בחברותא.</u> <u>פרק מספר 5</u> בפרק זה אוהד מלמד את נועה לראות "את חצי הכוס המלאה" ולראות את החסרונות שלה (קומתה הנמוכה ומשקלה הנמוך יחסית לשאר הבנות המתחרות) ואת יתרונותיה (שכן, בזכות תכונות חיצוניות אלה, היא לוחמת זריזה יותר ומלאת מוטיבציה לנצח). נשוחח על משמעות הביטוי. "חצי הכוס המלאה" נשאל: יש ביטוי האומר שכדאי להסתכל על "חצי הכוס המלאה". * מה הכוונה בלראות את חצי הכוס המלאה? * מהי חצי הכוס המלאה מבטאת בחיים שלנו? * מה חצי הכוס הריקה מבטאת בחיים שלנו? * אם נתרגל "להחזיק" במחשבות שלנו את כל מה שיש לנו ב"חצי הכוס המלאה" – איך זה ישפיע עלינו? * מה אתם חושבים: מה הביטוי הזה בא ללמד אותנו? * איך הביטוי יכול להיות קשור לפרק שקראנו? נציע לילדים לתרגל התבוננות על חצי הכוס המלאה בחיים שלהם. אפשר לצפון בסרטון העוסק בחשיבה חיובית ולהזמין את הילדים להגיב למה שעולה בסרטון.
--	---

	<u>פרק מספר 6</u> בפרק זה אלה מגיעה לעודד את נועה לפני הקרב, מחבקת אותה ומרגיעה אותה. כדאי לחזור ל<u>מניפת הרגשות ולמפת הקשרים בין הדמויות</u> ולבדוק האם ניתן להוסיף רגשות למניפה בעקבות השיח בין שתי האחיות? האם ניתן לשנות/להוסיף מילים לקשר שבין האחיות? <u>פרק מספר 7</u> במהלך הפרק, נועה משתמשת באסטרטגיות של חוסן להתמודדות: משננת לעצמה מנטרה, מתעסקת במשהו אחר שיסיח את דעתה עד לקרב הבא ומתעלמת מדברי העלבון של המתחרות האחרות. גם עופרי, שהפסידה בסוף הקרב לאחר שהובילה לכל אורכו, מתנהגת בצורה בוגרת המעידה על חוסן נפשי: היא אינה בוכה ומתעצבנת, אלא מתיישבת על המזרן שלה ומסמנת לנועה "מה לעשות? קורה..." נועה לא מבינה את התנהגותה של עופרי "איך היא לא בוכה? חשבה נועה. מה היא לא כועסת על עצמה?...לא אכפת לה להפסיד?" <u>כדאי לשאול:</u> באילו אסטרטגיות של חוסן לדעתם משתמשת עופרי? על מה היא חושבת? מה היא אומרת לעצמה? בשלב זה כדאי לחזור ל<u>מחברת חוסן</u> ולבחור פריט מתאים כדי לאפשר לילדים לתרגל את מה שהם היו עושים במקומה של עופרי. <u>פרקים 8-10</u> תיאור הקרב שבו ניצחה נועה הקטנה את יריבתה הגדולה והחזקה ממנה משום שהשתמשה בכוח המחשבה ולא רק בכוח הזרוע. ניתן לבקש מהילדים ל"קריין" את הקרב כשדרני ספורט. לשם כך, צריך לתת להם לצפות במספר דוגמאות של שידורי ספורט.
--	--

	<u>אחרית דבר</u> מורכבות החיים – נועה מתקבלת לכיתה האולימפית של אריק זאבי, אך היא תלמד שם ללא עופרי חברתה הטובה. <u>אפשר לשאול:</u> מה לדעתכם נועה תעשה? האם תחליט להגשים את חלומה, גם ללא חברתה הטובה עופרי? כיצד אתם הייתם מייצעים לה לנהוג? נסו לשער מהי ההתלבטות של נועה – מהן המחשבות שעשויות ללוות אותה בהחלטתה. <u>הסיפור האמיתי שלי (אריק זאבי)</u> פרק זה מגולל את סיפור חייו של אריק זאבי, סיפור שענף הג'ודו תופס בו מקום מרכזי. אמנם הסיפור "נועה הלוחמת הקטנה" הוא סיפור בדיוני שהומצא על ידי הסופר, אך פרק זה מזמין את הקוראים לעבור שוב בקריאה מרפרפת על הסיפור כולו, ולנסות לזהות בו אירועים אמיתיים מחייו של אריק זאבי ושאותם בחר לשבץ בסיפור הבדיוני.
	<u>קריאה חוזרת וקריאה מעמיקה של הספר</u> חלק חשוב מהסיפור הוא האיוורים הרבים המלווים אותו. אפשר ללוות את מהלך הקריאה בשיח מורחב באמצעות התבוננות מונחית באיוורים. מומלץ להסב את תשומת ליבם של התלמידים לאיוורים המלווים את הסיפור. בספר זה, האיוור תומך בטקסט המילולי ויכול לסייע בהבנת הסיפור. מומלץ לעורר דיון על האיוור בהקשר לטקסט: - לבקש מהילדים לבחור איוור ולהתייחס אליו. - לבקש מהילדים לתאר את הסיפור דרך האיוור. - לבחור איוור שיש בו התרחשות מעניינת המאפשרת שיח על אודות המחשבות והרגשות של הדמות. נבחין בין מחשבה לדיבור. נניח כרטיסים עם בועות דיבור, בועת מחשבה ולב (מצורפים בועיות "דיבור, מחשבה ורגש"). הילדים יבחרו כרטיס ויביעו את דעתם על דברי דמות, מחשבותיה ורגשותיה. אפשר ללוות את הפעילות בשיח וגם בכתיבה. <u>נשאל:</u> איך לדעתכם מרגישה הדמות? על מה היא חושבת? מה היא מרגישה? מומלץ תמיד לבקש מהילדים לנמק את דעתם על סמך עיון חוזר באיוור ו/או קריאה חוזרת בחלקים רלוונטיים בספר.

בועיות "דיבור, מחשבה ורגש"



הצעות לפעילויות בעקבות הקריאה

<u>משחק סיפור</u>	<u>משחק סיפור</u>
הנחוצים למשחק מוכנים להדפסה: 5. הנחיות 6. לוח משחק מסלול 7. כרטיסי משחק 8. כרטיסי משחק ריקים	בתום הקריאה אפשר לשחק משחק מסלול קבוצתי. משחק המסלול מזמן קריאה פעילה, ומעורר שיח על חווית הקריאה ופותח אפשרות לביטוי אישי. אפשר לשחק יחד או לחלק את הקבוצה לכמה תת-קבוצות, שכל אחת מהן תשחק בנפרד.
קובייה כלי משחק (צריך להוסיף)	<u>הוראת משחק:</u> * כל משתתף בתורו מטיל את הקובייה ומתקדם על-פני המסלול. * בכל פעם שהמשתתף עוצר במשבצת עם סימון של ספר הוא שולף כרטיס עם שאלה ומשיב עליה בפני חברי הקבוצה. * המשתתפים יכולים להחזיק בספר, לדפדף בו, לקרוא בו בזמן המענה על השאלות. * המשתתף מחזיר את הכרטיס לתחתית ערמת הכרטיסים.

	* חברי הקבוצה מקשיבים ויכולים להתייחס למה שנאמר. * המשחק מסתיים כאשר אחד השחקנים או כולם מגיעים לנקודות הסיום. <u>הצעה נוספת</u> כל משתתף מקבל כרטיס ריק, וצריך לחבר שאלה שהתשובה עליה קשורה לסיפור ולרשום על הכרטיס. נצרף את הכרטיסים עם השאלות של הילדים לערמת הכרטיסים. <u>הנחיה:</u> כתבו שאלות שהייתם מוסיפים למשחק. חברו שאלות הקשורות לסיפור שקראתם.
<u>קישור למחברת חוסן</u> – חומרים להדפסה <u>הסבר על השימוש בכל פריט בנפרד</u>	פעילויות להיכרות עם העצמי – זיהוי מקורות החוסן האישי קריאה משותפת בספר מזמנת מרחב לשיח בנושאים חברתיים ורגשיים. במהלך הקריאה אפשר להזמין את הילדים להגיב למצבים חברתיים שונים בסיפור: לאמץ נקודות מבט שונות סביב התרחשויות חברתיות, לייחס מחשבות, מניעים וכוונות לדמויות. כמו כן אפשר לזהות את דרכי ההתמודדות של הדמויות ולנסות להסביר אותן. ההתרחשויות בסיפור יכולות להדהד לילדים את עולמם שלהם ואת האופן שבו הם היו מתמודדים עם מצבים דומים. אפשר ללוות את הקריאה בשיח סביב סוגיות חברתיות ורגשיות ועל דרכי ההתמודדות עימן. נעשה זאת דרך ניתוח מצבים חברתיים, הבנת העולם הרגשי של הדמויות, יצירת הזדהות ואמפתיה. וגם דרך ניתוח פרשני וביקורתי. מחברת חוסן אישית אפשר ללוות את הקריאה בכתיבה וביצירה במחברת החוסן האישית. <u>מהי מחברת חוסן?</u>

	מחברת החוסן הוא מרחב אישי המאפשר לילדים לבנות את מנגנוני החוסן האישיים שלהם. מחברת החוסן מכילה דפים מעוצבים המזמנים את הילדים לנסח לעצמם מנגנוני התמודדות מעצימים המחזקים את החוסן האישי. תהליך הכתיבה במחברת החוסן ילווה את הקריאה. נזהה הזדמנויות שבהן נזמין את ילדים לשיח ולכתיבה במחברת. <u>מהלכי ההוראה:</u> הקריאה הדיאלוגית השיתופית בספר כוללת שלבים של כניסה אל עולם הסיפור והזמנה לשיח מורחב, ויציאה מן הסיפור לשם הדהוד עולמם האישי של הילדים, תוך התמקדות בבניית מנגנוני התמודדות ובניית חוסן אישי. נכין לכל ילד מחברת חוסן אישית (קבצים מצורפים, מוכנים להדפסה). נכנסים ויוצאים מהסיפור – קוראים יחד עם הילדים את הסיפור. מאתרים בעלילה הזדמנויות לשיח סביב מצבים חברתיים-דרגשיים. משוחחים יחד – משוחחים על האתגרים החברתיים והרגשיים שעומדים מתמודדת הדמות. מזהים את דרכי ההתמודדות של הדמויות בסיפור ומגדירים אותן. יוצאים מהסיפור – מבררים עם עצמנו אם דרכי ההתמודדות שפגשנו בסיפור מעוררת בנו השראה או לחלופין, איך אנחנו היינו מתמודדים עם מצבים דומים. נכתוב וניצור במחברת האישית. דוגמה מהסיפור, פרק 1: דמעות חנקו את גרונה, מאימות לעלות לעיניים ולביש אותה ליד כל הבנות הגדולות האלה. אבל בדיוק אז יד גדולה וחמה נחה על כתפה. "הי נעה," אהר אמר וחיך אליה את החיך הרגוע שלו, שתמיד מכניז לו את העיניים עד שהן כמעט נעצמות והוא נראה כמו ילד 
--	---

	בקטע זה מהסיפור המגע הרך והאוהב והחיוך של אוהד נוסכים בנועה תחושת רוגע ומפחיתים תחושה של לחץ. נשאל: אילו דמויות בחייהם יכולות להרגיע אתכם? מה עוזר לכם להירגע? נעה הסתכלה לצד השני, מסרבת לתת לדברים להשפיע עליה. אני צריכה רק להלחם, שננה לעצמה. לא חשוב מה תהיה התוצאה של הקרב. היא קמה והלכה להסתכל מקרוב על קרבות אחרים. יותר טוב להתעסק במשהו אחר, חשבה, ובכל מקרה זה עדיף על לשבת עם רוני והלהקה שלה... בקטע זה נועה בוחרת לא להילחץ מהתוצאה האפשרית (הפסד) ומסרבת לתת לדברים להשפיע עליה. נשאל: כיצד נועה מתמודדת? מה עוזר לה לא להילחץ? (נועה שיננה לעצמה משפטים מרגיעים שעוזרים לה לחשוב מחשבות חיוביות. היא מעסיקה את עצמה דברים אחרים. מסיחה את דעתה.) אפשר לשאול את הילדים מה הם עושים כדי להרגיע את עצמם במצבים מלחיצים? אפשר לבקש מהם לחשוב על משפטים שיוצרים מחשבות טובות מעודדים חשיבה חיובית. אפשר לשתף בקבוצה מילים ומשפטים כאלה, ולכתוב אותם בכרטיס המתאים במחברת חוסן. אפשר ללמוד דרכים המסייעות בהירגעות, בהפחתת מתחים ובהגברת המודעות והמיקוד. להלן פעילויות חווייתיות מותאמות לילדים: <u>להירגע בדרך שלי</u> (באדיבות יעל שטיינברג) – חוברת פעילויות לתרגול תרגילי הירגעות <u>איך אנחנו נרגעים</u> (באדיבות המשחקים של חדוה) – חוברת פעילויות לתרגול תרגילי הירגעות <u>מיינדפולנס</u> אפשר לתרגל עם הילדים תרגילי מיינדפולנס. <u>צפייה בסרטון</u> – נלמד תרגולי מיינדפולנס להירגעות
--	--

	משך הסרטון: 5:42 דק' <u>תרגולי נשימות</u> – פעילות חביבה המתרגלת נשימות לשפור תחושת הרוגע, הריכוז והקשיבות. ניתן לשלב תרגולים אלה במהלך היום.
	<u>פעילויות חברתיות להפוגה</u> <u>20 דברים לעשות ביחיד</u> – הצעות לפעילויות ולמשחקים שעושים מצב רוח טוב.
חדר מחשבים / טבלטים מידע על ג'ודו: https://www.youtube.com/watch?v=mzSfE_NAhXA https://www.ija.org.il/html5/?id=11042&did=11009&G=10552&SM=11042 https://www.youtube.com/shorts/tEqp-wmf_HA https://www.youtube.com/watch?v=NKw7LWjeLWo https://www.youtube.com/shorts/EH3hEAun990 איפון ווזארי- מילים ביפנית ומשמעותן בג'ודו https://www.youtube.com/shorts/1ryfPhjkSbU מילון מונחים יפניים בג'ודו https://www.moshe-mizrahi.co.il/%D7%9E%D7%99%D7%9C%D7%95%D7%9F-%D7%9E%D7%95%D7%A0%D7%97%D7%99%D7%9D-	<u>פעילות חקר</u> הספר מזמן נושאים רבים להרחבת ידע עולם ולפעילויות חקר. <u>ספורטאים מעוררי השראה</u> ספורטאים מעוררי השראה, מדליסטים אולימפיים בתחום הג'ודו במדינת ישראל. נשאל: אילו ג'ודוקאים ישראלים זכו במדליות באולימפיאדה? <u>הג'ודו – אומנות הלחימה</u> יפן מולדת הג'ודו. נשאל: באיזו יבשת נמצאת מדינת יפן? כיצד נראה דגל יפן? באילו מילים יפניות משתמשים במהלך האימונים והקרבות? <u>אולימפיאדה</u> אפשר ללמוד מהי אולימפיאדה – לספר כי מקורה של האולימפיאדה הוא ביוון העתיקה, להציג את סמל האולימפיאדה ולפרט את ענפי הספורט באולימפיאדה. <u>כיצד מתבצעת הפעילות?</u> נחלק את הילדים לקבוצות קטנות (3-4 ילדים בקבוצה). כל קבוצה תבחר נושא שמעניין אותה ותחקור אותו. אפשר להיעזר בחיפוש במרשתת. הילדים יתבקשו לכתוב קטע מידע על הנושא שחקרו, לצרף אליו תמונות ופרטי מידע מעניינים. הילדים יבחרו איך להציג את המידע: כרטיס מידע, מצגת, פלייר.

%D7%94%D7%98%D7%9C%D7%95%D7%AA-%D7%92%D7%95%D7%93%D7%95/	<u>דגשים והערות</u> * מומלץ לקיים פעילות זו בחדר מחשבים, או להביא מחשבים ניידים/טבלטים לכיתה. * היות שאוריינות דיגיטלית אינה נחלת כל הילדים, רבים מהם זקוקים לעזרה במציאת מקורות מידע על נושאים אלו. יש להפנות אותם לקישורים מתאימים ו/או לקטעי מידע מתאימים בכרטיסיות. <u>הצעות נוספות לפעילות</u> ניתן לאייר את דגל יפן, ואת צבעי החגורות בג'ודו לפי המדרג ההיררכי שלהן. בתום החקירה, מומלץ לקיים תערוכה שבה יציגו הילדים את תוצרי החקר שלהם ויסבירו עליהם לעמיתיהם.
---	--

מה זה ג'ודו?



ג'ודו (**Judo**) הוא אומנות לחימה יפנית להגנה עצמית וללחימה פנים אל פנים בלי אמצעי לחימה. המטרה של לוחמי הג'ודו היא להפיל את היריב על גבו.

אדם המתאמן בג'ודו נקרא ביפנית "ג'ודוקא" ובעברית "ג'ודאי". ה"ג'ודוקא", לוחם הג'ודו, לומד את שיטות ההפלה, הריתוק והחניקה שיאפשרו לו להכניע את היריב ולהביאו לאיפון. שני הלוחמים נלחמים במשך 5 דקות ואפילו פחות.

פירוש השם ג'ודו הוא "הדרך הרכה" או "הדרך העדינה", כלומר, לחימה בדרך רכה ועדינה. תורת הלחימה של הג'ודו מבוססת על תורת לחימה קדומה שנקראת ג'ו-ג'יטסו. מי שפיתח את הג'ודו בסוף המאה ה-19, הוא פרופסור יפני



ומומחה ללוחמת ג'ו-ג'יטסו בשם ג'יגורו קאנו. הוא רצה ליצור אמנות לחימה שתאפשר להכניע את היריב מבלי לפצוע אותו. ואכן, הכנעת היריב בג'ודו היא רכה ונעשית על ידי הטלתו וריתוקו אל הקרקע.

הג'ודו נכנס לראשונה לאולימפיאדה בשנת 1964. זהו גם התחום שבו ספורטאית ישראלית, הג'ודוקא יעל ארד, זכתה במדליה הראשונה בתולדות המדינה. יעל ארד זכתה במדליה באולימפיאדת ברצלונה בשנת 1992.

לקוח מתוך: האוריקה ומקורות שונים.

איך כותבים ג'ודו בִּיפָּנִית?

柔道

העשרה

הפרעוש, סיפורו המדהים של ליאו מסי

מאת: מייקל פראט

תקציר

ליאו היה ילד חמוד שחי בעיר רוסאריו שבארגנטינה. לכבוד יום הולדת ארבע קנתה לו סבתא כדורגל. ליאו שמח מאוד, אבל רק סבתא שלו, שראתה אותו משחק, הבינה שזהו תחלתו של ספור חיים מפלא. זהו ספור הילדות המרגש של ליאו מסי, משחקני הכדורגל הגדולים ביותר בכל הזמנים. ספור של קשיים ומכשולים, אבל גם אומץ, נחישות ונצחונות. ובעקבותיו, זהו ספור שמוכיח שכשרון הוא רק המדרגה הראשונה בדרך לפסגת העולם.



פעילות מסכמת למסע הספרותי

פעילות ספורטיבית מהנה

כפעילות מסכמת למסע הספרותי שלנו שעבר דרך סיפורים מעוררי השראה, נצא לפעילות ספורטיבית מהנה.

אפשר לבחור באחת מן הפעילויות, או לתכנן פעילויות ספורטיביות בתחנות.

אפשר להתאים את הפעילות לעזרים המצויים בבית הספר.

אפשר לתכנן את הפעילויות יחד עם הילדים.

הציעו לילדים לבחור את תחנות הפעילות השונות, לכתוב שלט והנחיות לכל תחנה.

הצעות לפעילויות

משיכת חבל: עליכם להתחלק לשתי קבוצות כאשר כל קבוצה אוזנת בקצה אחר של החבל.

באמצע החבל קושרים סימון צבעוני ומסמנים קו מפריד על הרצפה. הקבוצה המנצחת היא

זו שמצליחה למשוך את הסימון הצבעוני שבאמצע החבל מעבר לקו המפריד.

מירוץ שליחים: תחרות ריצה קבוצתית. עליכם להתחלק לשלוש. כל שלשה צריכה להעביר

חפץ כלשהו (רצוי מקל) תוך כדי ריצה מנקודת ההתחלה לנקודת הסיום. חברי הקבוצה יעמדו

בנקודות שונות על מסלול הריצה, וכל אחד בתורו ירוץ מהר ככל יכולתו ויעביר את החפץ לרץ

הבא בתור. השלשה המנצחת היא השלשה המסיימת את המסלול ראשונה.

זריקת כדור למרחק: כל אחד מהמתמודדים צריך לזרוק כדור למרחק. מי שהכדור שלו הגיע

למרחק הרב ביותר מנצח.

* מומלץ לעודד את התלמידים להכין תחנות ברוח הספרים שנקראו

** יש להקפיד על אווירה ספורטיבית במהלך היום: לחיצת ידיים בין המתחרים, שיתוף פעולה

ואמירת מילים מחזקות בתוך הקבוצות עצמן וגם בין הקבוצות היריבות.

*** שימוש באסטרטגיות חוסן שנלמדו במהלך היחידה.

המזכירות הפדגוגית, אגף שפות – הפיקוח על הוראת העברית ביסודי

****ניתן לחלק פרסים/תעודות/מדליות גם על קריטריונים נוספים כגון: עידוד חברים, דבקות במטרה וכדומה.